

СЕКЦІЯ 4

ФОРМУВАННЯ ТА АДАПТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ХХІ СТОЛІТТІ

Бойко М.О.

аспірант

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПОРТОВОГО ОПЕРАТОРА

Для ринкового господарства характерними є зміни економічної ситуації, посилення чи послаблення конкурентної боротьби або спади ділової активності та низка інших факторів невизначеності. Наявність ризику та невизначеність позначається на фінансовому стані суб'єкту підприємницької діяльності, їх фінансових результатах та на динаміці й структурі грошових потоків. Це, насамперед, є невід'ємною частиною забезпечення економічної безпеки підприємства, як господарюючого суб'єкту, основною метою якого стає забезпечення стабільності функціонування та досягнення пріоритетних цілей своєї діяльності.

Узагальнення існуючих визначень категорії «економічна безпека підприємства» дозволяє зробити висновок, що під економічною безпекою підприємства розуміється забезпечення стабільного успішного функціонування та динамічного розвитку підприємства у всіх сферах та видах діяльності з метою уникнення фінансових втрат при такому стані ресурсів, що гарантує максимальне ефективне їх використання. Існування не вирішених проблем щодо оцінки економічної безпеки, які пов'язані з новими умовами ринкових трансформацій та методів господарювання, а також відсутністю методики визначення економічної безпеки підприємств з урахуванням галузевих особливостей обумовлює актуальність дослідження в цьому напрямку.

Реорганізація державних підприємств морського транспорту та створення нової структури – адміністрації морських портів потребує підвищення уваги до побудови ефективної системи управління економічною безпекою портового оператора, що дозволить протистояти можливим загрозам, як внутрішнім так і зовнішнім. При цьому необхідно враховувати, що управління економічною безпекою є підсистемою загального управління та повинна базуватися на сукупності взаємопов'язаних процесів планування, організації, мотивації і контролю, які забезпечують економічну безпеку в цілому.

Головна мета управління економічною безпекою – забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювати нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку [1, с.655].

Концепцією системи управління економічною безпекою підприємства передбачається, що керівництво підприємства повинне сформувати систему його пріоритетних інтересів, виявити інтереси взаємодіючих з ним суб'єктів господарювання й обрати такі форми і способи погодження цих інтересів, щоб результати взаємодії підприємства з цими суб'єктами забезпечили його прибуткову роботу [2].

Звідси виходить, що на першому етапі розробки системи управління економічною безпекою підприємства необхідно провести попереднє оцінювання та аналіз стану економічної безпеки, а результатами ефективної роботи системи управління економічною безпекою є отримання найкращого фінансового результату у вигляді прибутку.

Даний факт підтверджується тим, що «з основних напрямків організації економічної безпеки порту треба виділити фінансову складову, яка вважається провідною й

вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання поліпшення фінансового стану є пріоритетним напрямком в розвитку будь-якої економічної системи» [3, с. 127].

З урахуванням досвіду функціонування національних та іноземних портів основними цілями економічної безпеки є забезпечення:

- високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності порту;
- забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу суб'єктів господарювання.

Що стосується морських портів, то «у вітчизняній літературі не розглядаються питання забезпечення економічної безпеки портів як логістичних утворень, що є одним з найважливіших національних та світових пріоритетів і вимагає посиленої уваги керівників та функціональних менеджерів порту, інвесторів та представників державної влади. На сьогодні не існує концептуального підходу щодо якісного забезпечення та організації економічної безпеки порту, джерел виникнення загроз та комплексного підходу з їх усунення» [3, с. 122].

З цього виходить, що управління економічною безпекою портового оператора повинно ґрунтуватися на базі визначення різноманітних ризиків, під впливом яких він функціонує. На сучасному етапі при оцінці ризику портового оператора необхідно враховувати існуючу нестабільність вантажопотоків та значні структурні зсуви вантажообігу. Крім того, специфічні особливості виконання вантажно-розвантажувальних робіт пов'язані з участю різних підрозділів, господарств та окремих споруд, таких як перевантажувальні комплекси, відділи механізації, склади для зберігання вантажів, автотранспорт, портовий флот, причальні споруди, територія та ін., що ускладнює координацію окремих підрозділів при розробці системи управління економічною безпекою порту.

Вищевикладене дозволяє констатувати, що при формуванні системи управління економічною безпекою портового оператора необхідно визначити:

- сильні на слабкі сторони системи економічної безпеки;
- позитивні та негативні тенденції розвитку;
- оцінку рівня конкурентоспроможності портових робіт та послуг;
- випадки неефективного використання всіх видів ресурсів;
- можливості для розвитку та оптимізації економічної безпеки.

Визначення представлених складових є фундаментальною основою для формування моделі управління економічною безпекою портового оператора.

Таким чином, для ефективного управління економічною безпекою портового оператора в першу чергу необхідно попереднє оцінювання стану економічної безпеки, а управління економічною безпекою повинно базуватися на сукупності взаємопов'язаних процесів планування, організації, мотивації і контролю, які забезпечують економічну безпеку в цілому. Перспективною базою для майбутніх досліджень є розробка основ управління економічною безпекою та формування системи показників економічної безпеки.

1. Іванілов О.С. *Економіка підприємства. Підручник.* – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

2. Козаченко А.В. *Економічна безпека підприємства. Сутність і механізм забезпечення: монографія/ А.В. Козаченко, В.П. Пономорев, А.Н. Ляшенко.* – К. : Вид-во «Либра», 2003. – 280 с.

3. Алькема В.Г. *Економічна безпека морських портів як територіальних логістичних утворень. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті : зб. наук. праць / Одеський національний морський університет.* – Одеса : Видавництво Одеського національного морського університету, 2010 – Вип. 32. – 239 с.